

že 24 dni v bolnišnici; bil sem se prehladil in dobil influenco. Nekaj dni je bilo hudo, sedaj sem pa že zopet zdrav in se mi godi prav dobro. V bolnišnici je vse polno nemških in avstrijskih vojakov. Sedaj smo samo radovedni, kako dolgo bo to še trajalo, in ali se vrne domov še to leto ali še le na vigred. Prav nič ne vemo, kako da stoji; res bridko je, živeti tako brezupno in brez denarja. Če se ne vrnem do Božiča, želim vam vsem vesele božične praznike. Moje misli so vedno pri Vas; vsako noč pa sanjam o Vas, obupati mi je. Pa v božjem imenu, če ostanem zdrav, se bomo v radosti in veselju zopet videli.

Navdušen slovenski mladenič.

Vojaški novinec Jožef Guček je postal svojim staršem v Novicerkah pri Vojniku sledeče pismo, katero nam je poslala njegova sestra Marica Guček, po domače Jankova.

Dragi mi stariši! Srčna hvala Vam za poslano mi karto, ki sem jo z veseljem sprejel, posebno pa za škapulir sv. Frančiška in svetinjo Brezmadežne, za kar Vam bodi prisrčna hvala. Pisali ste tudi, da molijo na Rakovniku v zavodu oni nedolžni otrociči za mene. Jaz pa rečem: Bog usliši njih prošnjo in molitev! Veste, mamica in oče, zdi se mi sedaj, da me ne more zadeliti nič hudega, kar imam na prsiah sv. Frančiška, pod kapo pa svetinjo Brezmadežne, torej sem popolnoma izročeni božjemu varstvu. Veste, ljubi stariši, prišlo je povelje, da kedor ima veselje, iti v Galicijo in je navdušen za boj, naj se oglasi. In res, izstopilo jih je mnogo in tudi jaz sem med njimi in ne bi bil, a moje navdušenje je veliko, ker za domovino svoje mlado življenje stavim, se mi pač zdi posebno častno. Veste, tisti, kateri so se uprli, jim pa pravijo, da so bojzljivi in še celo pljuvali so mnogi pred nje.

Mi slovenski fantje nimamo veliko maršov, ampak same vaje in se učimo streljati, da bomo kmalu izurjeni za bojišče. Za dan, kedaj da gremo, mi ni znano. Pač pa vem, da bom božične praznike že obhajal v vojni. Bog mi pomagaj, da bi bil zdrav in čvrst avstrijski vojak, za drugo mi ni mnogo kaj mar. Noge moje so res uboge, ker se močno potijo. Najslabše je v vojni, ako se vojak moker sezuje in zopet mokre cunje ali nogavice obuje. Na vojski nimamo kje posušiti svojih mokrih cunj, drugače kot pod seboj na postelji. Zdaj ležimo na parni in nas leži 400 vojakov skupaj. Veliko ložje tukaj pri vojakih zaspim in zopet vstanem, kakor poprej doma, in imam še večje navdušenje za vojsko. Zdi se mi, la nato deluje ono, kar ste mi poslali: škapulir sv. Frančiška in podobna Brezmadežne.

V sredo bom prejel sv. obhajilo in ob enem bomo tudi prisegli, da ostanemo zvesti Bogu, cesarju in domovini. Za domovino smo pripravljani tudi kri preliti. Vaš Ivan.

Marija, upanje in pomoč vojakov.

Bilo je na bojnem polju nekega dne meseca oktobra. Zjutraj zgodaj smo dobili povelje, skuhati hitro zajutrek in iti nasproti sovražniku. Ravno, ko smo nastopali, predno smo odšli, me nagovori moj tovariš: „Ti, ali si se danes priporočil Mariji?“ Mislim sem si, kaj se ta človek drzne tudi v tako resnem trenutku norčevati. (Bil je ta mož eden izmed tistih, ki so se ob vsaki priliki norčevali iz molitve, cerkve, duhovnikov in iz vsake pobožnosti, tudi ni bil več let pri sv. maši in ni prejemal sv. zakramentov.)

Ker je bil njegov glas bolj prijazen, sem ga pogledal in mislil sem, kako mu naj odgovorim. Toda on me prehitil in reče: „Jaz sem se Mariji priporočil v varstvo in ji obljubil postaviti spomenik in ne bom nikdar pozabil na njo, če pridem še kedaj zdrav domov“. Ganjen sem bil in solze so mi stopile v oči. Vzdihnil sem: „O Marija, kako veliko milost si mi izprosila. Torej vendar k tebi, o Marija, se v veliki sili in nevarnosti vzdigajo naša srca! Odgovoril sem mu: „Veseli me, dragi prijatelj, da si se spomnil na Marijo, le njej se priporočaj in ona te ne bo zapustila in ti bo pomagala v največji nevarnosti“.

Pa še nekaj: Ko smo bili v bojni črti, krogle in šrapneli so leteli okrog glave, da je bilo groza. Čuti je bilo neprenehoma: O Marija, pomagaj nam! O Marija, varuj nas! Torej tudi tu, ko smo takorekoč gledali smrti v oči, si bila ti, o Marija, naša pomoč, naša varuhinja in naše zadnje upanje.

Naj slovensko ljudstvo tudi zna, kak duh večnoma navdaja slovenske vojake na bojnem polju in naj jih tem bolj izroča v Marijino varstvo! Ti pa, o Marija, bodi naša pomočnica in naša varuhinja, ti nas varuj, ti nas brani in vodi nas vojake na bojnem polju, pa tudi naše domače doma! Izprosi nam milost, da se kedaj sestanemo na tem svetu, če ne na tem, pa na onem svetu v nebesih! Črnovojniški ranjenec.

Poplačana usmiljenost.

Naslednje se je zgodilo med vojakmi, ki stoje v bojih proti Srbom: En mož je padel. Zapustil je vdomo in več otrok brez premoženja. Njegovi tovariši pri kompaniji, sami resni, dobri Hrvatje, so začeli med seboj nabirati za zapuščene srote. Neki njihov podčastnik bi dal rad 1 krono, toda ni imel drobiža; samo en papirnat bankovec za 20 kron. Drug tovariš mu je hotel posoditi eno krono, kar je pa podčastnik odklonil, češ, da hoče darovati za srote iz svojega.

S trudom je našel tovariša, ki mu je izmenjal dvajsetkronski bankovec, Eno krono je daroval za srote, ostalih 19 kron je pa ta podčastnik shranil v vrečko, in jo obesil pod obleko okrog vratu. Ko je podčastnik malo minut pozneje odšel na svoje mesto, ga je zadela prva krogla, ki je priletela od sovražne strani. Toda glej: krogla je zadela v vrečko, v kateri je imel drobiž z 19 kronam. Vse krone, med njimi en petkronski tolar, so bile skrivljene, podčastniku pa se ni nič zgodilo. Kako je bil sedaj ta vrli mož vesel, da je iz usmiljenja zmenjal 20kronski bankovec. Vseh 19 kron hoče nesti domov kot spomin svojim otrokom. — Tako je Bog čudovito poplačal usmiljeno srce.

Smrt je stitl...

Alojzij Pogorelec, posestnik v Goriči vasi pri Ribnici na Kranjskem, ki je umrl vsled bolezni na bojišču, je postal, v slutnji, da ga čaka smrt, pred odhodom v boj svojemu bratrancu Antonu Pogorelcu, posestniku in kovaču v Goriči vasi, dopisnico s sledečo vsebino: Beljak, 12. nov. 1914. Dragi bratranec! Med tem, ko si ti lep doma pri svojih dragih, se jaz z drugimi vred pripravljam, da odrinemo proti mejni mrzle Rusije. Moral sem zapustiti milo ženo, prijazne otročičke, dobrega očeta, krasen dom in vse, pa iti v boj, kjer me čaka skoraj gotovo smrt. Nikdar več ne bom videl svojega rojstnega kraja, ne svojih dragih. Tolaži me le misel, da se tam gori nad zvezdami enkrat zopet snidemo, če se tu ne bomo videli. Dragi moj! Če je Njegova volja, da se več ne vidimo, Te prosim, skrbí ti po možnosti za mojo ženo in otroke, ki ostanejo srote brez očeta. Prepričan sem, da mi boš izpolnil to mojo, morebiti poslednjo željo in položi ta dar domovini na oltar. Na svidenje v ne-

Obisk matere na bojišču.

Nemški oficir, ki se nahaja na srbskem bojišču, opisuje v nekem pismu sledečo zanimivo dogodbo: Pri naši diviziji se je pojavila te dni nenadoma neka stara kmetica, ki je prišla iz Segedina, da bi videla svojega 18letnega sina, ki se nahaja kot prostovoljec pri nekem ogrskem pehotnem polku. Hotela mu je izročiti osebno zamsko perilo. Kmetica je bila na potu nešteto krat ustavljena, toda vedno so se dobili dobrosrčni ljudje, ki so ji pomagali naprej in ji pokazali pot. Ko je prispela končno k četam, je niso hoteli pustiti k njenemu sinu, dokler ni bila prošnja predložena divizionarju. Ginjen zaradi tako goreče materne ljubezni, je dal divizionar vojaka takoj poklicati, na kar se je odpravil pred njimi krasen prizor snidenja. Hrabro mater so nato častniki bogato obdarili, na kar se je ona zadovoljna vrnila domov.

Desetleten deček na bojišču.

Neki stotnik, ki se je vrnil s severnega bojišča, je pripovedoval o sledečem gniljvem dogodku. Junak dneva je bil desetleten deček, ki je v plohi krogel našim vojakom prinašal vode v okope ter nešteto krat prehodil z vojaškimi skledicami pot od vojne črte do bližnjega potoka, dokler ga ni zadela sovražna krogla. Stotnik je pripovedoval: Po neki za nas zmogoviti bitki so po noči iskali ranjence na bojišču. Ko so bili pobrani že vsi ranjenci, je poslal sanitetni častnik še svojega psa na bojišče, da išče, če ne bi morda dobil še kakega ranjenca. Pes se je vrnil večkrat, ne da bi bil koga dobil, a pošiljali so ga zopet nazaj. Kar pa je začel glasno lajati, znamenje, da je pes nekaj dobil. Častnik je odšel za psom, ki je nestrpno silil dalje ter ga komaj dohajal. Tema je bila tako gosta, da se ni nič videlo. Hipoma je zaslišal častnik otroški klic na pomoč. Šel je v smeri, od koder je prihajal glas in prišel je do potoka, ob katerem je ležalo truplo. Bil je deček, napol onesveščen, ki je ležal tamka v mlaki svoje krvi. Ubožec se je tresel mraza. Častnik je nemudoma sčel svoj plašč, zaval dečka vanj in ga prinesel na obvezovališče, kjer so ga med prvimi prinesli v operacijske prostore ter ga položili tamka na mizo. Deček bil je popolnoma onesveščen in bati se je bilo, da vsak čas ugasne njegovo življenje. Obleka je bila vsa prepojena s krvjo, a na trebuhu je imel težko rano, ki je močno krvavela. Zdravniki so izvršili težko operacijo in bilo je upanje, da rešijo mladega ranjenca. Trdno je zaspal, d'hal mirno in lice mu je dobilo izraz prave otroške nežnosti. Po nekotično urah se je prebudil. Ko se je popolnoma zavedel, so ga začeli zasliševati. Deček, po rodu Poljak, je govoril tiho, a razločno. Rekel je, da mu je ime Staša. Svojih staršev ni poznal. Stara mati mu je pripovedovala, da so se izselili v Ameriko, a sama se ni dosti brigala zanj. Ko so prišli vojak v vas, jih je gledal in jim prinašal vode, oni so se pa pogovarjali z njim. In tako je odšel z njimi na bojišče. Ko so napravili okope, je tudi ostal v njih bližini, in posebno mu je ugajalo, ko so začeli streljati. Pomignil mu je nato neki vojak, ki ga je mučila žeja in ga je prosil, da mu prinese vode. Vzel je posodo, stekel k potoku in prinesel vode. Potem so ga prosili tudi drugi vojaki in bil je ponosen, da je mogel napraviti vojakom kako uslugo. Gromenja topov se ni bal. Toda nenadoma ga je zadela krogla. Kaj se je zgodilo pozneje, ni vedel več. — Ležal je na slami in bistro gledal okoli sebe. V tem pa je prišel v sobo pes, ki je dobil dečka, ko je ležal ob potoku. Šel je naravnost k dečku in deček ga je stisnil k sebi. Bila sta takoj najboljša prijatelja in sta bila tudi pozneje vedno skupaj. Zdravnik, ki je zdravil dečka, mu je nekoč pomignil z rokami v slovo. Dečku se je storilo milo in skoro jokaje je vprašal: „Pa me vendar ne mislite nagnati?“ — „Ne, ostanete pri nas ter dobiš sabljo in konja!“ — „Kajne, sivca?“ je veselo

vskliknil deček in oči so se mu radosti zasvetile. — Zdravniki so hrabrega dečka posinovili ter zbrali svoto denarja, ki naj bi služila za začetek dečkove vzgoje.

Velikodušen ruski častnik.

V krvavi bitki pri Čavaruski je obležal na bojišču težko ranjen pešec 24. avstrijskega domob. pešpolka. Z največjim naporom svojih moči se je še privlekel do nekega grmovja in je tamka utrujen zaspal. Zakopavši pod svojo glavo denar, ki ga je imeli pri sebi, 75 K. Naenkrat ga je nekdo stresel, da se je prebudil. Zagledal je pred seboj kozaka, ki mu je že izpraznil žepe in vzel tudi zakopani denar. Ranjenec se je branil in začela sta se rovati. Hrup je priključal ruskega kozaka častnika, ki je vprašal, za kaj da gre. Častnik je kmalu spoznal položaj in je odločno pozval kozaka, naj vrne ranjencu, kar mu je vzel. Ker pa kozak ni hotel ubogati, je častnik, ne da bi rekel še kako besedo, potegnil svojo pištolo, ustrelil kozaka in lastnorčno nato izročil ranjencu, kar mu je odvzel poprej kozak. Kmalu nato, ko so se Rusi umaknili, so našli naši sanitetni vojniki ranjenca in ga odnesli na obvezovališče. Prepričan je bil pozneje na Dunaj v bolnico, kjer je povedal svoj dogodek zdravnikom in stročnicam.

O, ti „kozaki“!

„Gazeta Opolska“ poroča zanimiv dogodek: V Gnezdnu se je oni dan raznesla vznemirljiva govorica, da so v Zelaskem gozdu, oddaljenem nekaj kilometrov, kozaki. Čisto naravno bi od tam vsak hip pridrevi lahko v mesto. A ura je minila za uro, pa kozakov le še ni bilo videti, in tako se je vračal pogum in zaupanje. S tistimi „kozaki“ pa je bilo takele: Revna deklica je nabirala v gozdu jurčke (gobe), zasačil je je logar in ker ni imela dovoljenja, jo je hotel iz gozda izgnati v jeziku, deklici nerazumljivem. Deklica je prosila poljsko: „O gospod, ko je tukaj toliko kozakov!“ (gob). Nemški uradnik, ki ni znal imena gob v poljskem jeziku, se je ustrašil besede „kozak“ in izgubil nemudoma. Deklica pa je dalje v božjem miru nabirala „kozake“ in polnila košaro. Uradno poizvedovanje po kozakih pa je bilo popolnoma brezuspešno.

Gniljv prizor s francoskega bojišča.

Berolinski listi prinašajo pismo z bojišča, v katerem piše neki nemški vojak sledeče: 19. novembra 1914. Danes so podali naši ljudje 11. kompanije Francozom roke. Ležali smo namreč komaj 30 m proč od francoske postojanke, klicali smo si na obeh straneh. Naenkrat je zaklical neki Francoz, naj nehmo streljati, da bomo skupno pokopali tri mrtve Nemce, ki so ležali v prostoru med nami. Prenehali smo s streljanjem. Deset francoskih vojakov, med njimi 1 častnik, je odložilo orožje; na naši strani isto število. Podali smo si roke, zagreble mrljice in si izmenjali smodke, cigarete in časopise. Pogovorili smo se o tem in onem. Francozi so rekli, da ne bodo streljali več, če tudi mi ne bomo. Podali smo si roke, prijeli zopet za orožje in se splazili v jarke.

Nemci in Francozi skupno obhajajo god.

Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je govoril pred nekaterimi dnevi v klubu svoje stranke in je pripovedoval o nekaterih zanimivih rečeh, ki jih je izvedel v nemškem glavnem stanu. Tisza je govoril o nepreračunljivem razpoloženju razburljivih Francozov, katero posebno potrjuje naslednji dogodek:

Bilo je v gorovju Argonen po nekem zelo vročem boju. Ko se je približala noč, se je, kakor po navadi, ogenj tam in tukaj ustavil. Med „tam“ in „tukaj“ ni posebno velike razdalje. Sovražni okopi so oddaljeni drug od drugega le kakih 80 korakov. Kar naenkrat so iz nemškega okopa dvignili v zrak neko tablo ter Francoze opozorili na njo s klicem. Na tabli so bile zapisane te-le besede:

„Naš polkovnik ima danes svoj god. Mi svoje ga poveljnika zelo ljubimo in bi radi slavili njegov imendan. Radi tega prosimo za premirje do prihodnjega dne.“

Kmalu nato se je prikazala tudi v francoskem okopu tabla z napisom:

„Premirje do jutranje zore dovoljeno.“

V nemškem okopu se je začelo veselo življenje. Pesmi so donele, praznile se vinske steklenice, govorili se glasili, korajžni vojaki so klicali: „Hura!“ ter ploskali z rokami. Razpoloženje je bilo izbornostno.

Kar naenkrat pa je nekdo na robu nemškega okopa zaklical: „Halo, halo!“ Nemci so radovedno pogledali iz okopov in v splošno začudenje so opazili Francoze, ki so gledali v okop. Prišli so, da bi slavili z Nemci vred polkovnikovo godovanje. A Francozi niso prišli praznih rok. Prinesli so seboj šumeča francoska vina, smodke in kavo. Nemci so Francoze sprejeli s tovariškimi čutili in izvanredno prijaznostjo. Povabili so jih, naj pridejo v nemški okop. Francoze so Nemci posadili ob mizah na častna mesta. Oboji so bili celo noč med seboj prav židane volje. Se-le, ko je napočila jutranja zora, so se ločili.

Premirje je bilo pri kraju. Francozi so se dvignili. Isto so storili tudi Nemci. Drug drugemu so se priklonili ter se s prijaznimi besedami razšli. Francozi so se poizgubili v svoje okope in čez 5 minut se je boj zopet znova pričel.

Torej tudi ljubeznjivi in uljudni znajo biti Francozi in Nemci med seboj.